

Holthone 1997: redelijke broedresultaten van Buizerds *Buteo buteo* in een muizenarm jaar

Henk Dinius, Willem Jan van de Hoek, Kees van Kleef en Jan Leferink

In 1995 zijn wij, onder de vlag van de afdeling Hardenberg-Gramsbergen van het I.V.N., gestart met roofvogelinventarisaties in een groot gedeelte van de gemeente Gramsbergen. Sinds 1996 gebeurt dit zodanig, dat met name voor de Buizerds een representatief beeld van de broedresultaten wordt verkregen.

Het gehele gebied is ongeveer 3300 ha groot. Ons basisgebied Holthone, ook bekend als De Grootte Scheere (landgoed) heeft een oppervlakte van 850 ha, waarvan 190 ha uit bos, houtwallen, nieuwe aanplant e.d. bestaat. Er is tamelijk veel oud geboomte aanwezig en weinig naalddhout. Het grootste min of meer aaneengesloten bos heeft een oppervlakte van 75 ha. Holthone is verder agrarisch van karakter, met zowel akkers als grasland. De bedrijfsvoering is altijd vrij extensief geweest. De laatste jaren is hier geleidelijk verandering in gekomen. De eerste bloembollen zijn al verschenen!

Resultaten

De Buizerd is in het kleinschalige Holthone een gewone verschijning, die onder andere door de grote konijnenpopulatie goed aan zijn kostje kan komen. De dichtheid bedroeg in 1997 1.5 broedparen per 100 ha voor het hele gebied, en 6.8 broedparen per 100 ha bos. Het broedsucces van de Buizerds in Holthone is in 1997 redelijk te noemen (Tabel 1). In 13 nesten werden minimaal 29 eieren gelegd en er vlogen 25 jongen uit. Per nest vlogen 4x 3, 5x 2, 3x 1 en 1x 0 jongen uit. Door een klimmersongeluk(je) kon er een paar weken niet worden geklommen, waardoor van drie nesten het exacte aantal eieren niet bekend is. Van de overige nesten zakte een nest scheef waardoor de twee eieren of jongen eruit vielen. Op een ander nest kwamen twee van de drie eieren niet uit. Jongensterfte op het nest werd niet geconstateerd. De twee paren buiten ons basisgebied verging het minder goed. Een paar verliet een legsel met drie eieren, en een ander paar

Tabel 1. Broedresultaten van Buizerds in Holthone in 1996 en 1997. *Breeding parameters of Common Buzzards in Holthone in 1996 and 1997.*

Jaar Year	1996	1997
Broedparen <i>Breeding pairs</i>	12	13
Succesvolle broedgevallen <i>Successful breeding attempts</i>	12	12
Aantal eieren <i>Number of eggs laid</i>	≥39	≥29
Uitgevlogen jongen <i>Number of fledglings</i>	36	25
Gemiddelde legselgrootte <i>Mean clutch size</i>	3.3	2.2
Uitgevlogen jongen/nest <i>Mean number of fledglings/nest</i>	3.0	1.9

kwam niet verder dan het opknappen van het nest en het leggen van vers groen op het nest. De broedresultaten van 1997 zijn dus ook in ons gebied een stuk slechter dan in het zeer goede seizoen 1996, maar toch alleszins redelijk.

Vergeleken met de Boswachterij Nunspeet (van Manen 1997) is het broedsucces van de Buizerds in Holthone zelfs goed te noemen (Tabel 2). De Boswachterij Nunspeet met zijn voor Nederlandse begrippen uitgestrekte naaldbossen is qua biotoop niet te vergelijken met de hemelsbreed 50 km verderop gelegen kleinschaligheid van Holthone. Wel is duidelijk dat de muizenschaarste van 1997 in Nunspeet een aanzienlijk grotere invloed op de reproductie heeft gehad dan in Holthone. Overigens waren in Holthone de broedresultaten van Torenvalken *Falco tinnunculus* en Ransuilen *Asio otus* wel slecht; dit zijn echter muizeneters pur sang terwijl Buizerds toch een meer gevarieerd dieet hebben. De cijfers in de tabel zijn illustratief voor het feit dat er op korte afstand van elkaar aanzienlijke verschillen in broedbiologie van Buizerds kunnen optreden. De oorzaak zal waarschijnlijk in het alternatieve voedselaanbod moeten worden gezocht, vooral van Konijnen. Misschien was de konijnenpopulatie in Nunspeet ook wel laag, of is die normaal al op een dusdanig niveau dat Buizerds daar afhankelijker zijn van muizen dan dit in Holthone het geval is. Het is ons in Holthone wel opgevallen dat er nogal eens Mollen als prooi op het nest worden aangetroffen. In 1996 lagen er op één nest zeven Mollen op de nestrand, naast de restanten van een vis.

Foto. Aanwezigheid van Konijnen in het leefgebied van een Buizerd kan het verschil tussen leven en dood uitmaken in muizenarm jaar. ♀ Buizerd van 30 dagen met achtervoetjes van Konijnen op nest bij Doldersum, 19-6-97 (Rob Bijlsma). *Availability of rabbits may present the difference between life and death for nestling Common Buzzards (here a ♀ of 30 days old) in poor vole years, Doldersum, 19-6-97.*

Tabel 2. Vergelijking tussen Holthone en Nunspeet (van Manen 1997) van de broedresultaten van Buizerds in 1996 en 1997. *Comparison of basic breeding parameters of Common Buzzards between Holthone and Nunspeet (van Manen 1997) in 1996 and 1997.*

Jaar Year	1996	1996	1997	1997
Locatie Study area	Holthone	Nunspeet	Holthone	Nunspeet
Eileggende paren <i>Egg-laying pairs</i>	12	21	13	1
Paren met jongen <i>Pairs with fledglings</i>	12	20	12	0
Succesvolle paren <i>Successful breeding pairs</i>	12	18	12	0
Gemiddelde legselgrootte <i>Mean clutch size</i>	3.3	2.8	2.2	1.0
Uitgevlogen/nest <i>Mean number of fledglings/nest</i>	3.0	2.3	1.9	0.0

Twee buizerdparen nestelden in het seizoen 1997 bijzonder dicht bij elkaar. Op 8 maart werd tijdens het zoeken naar oude nesten een nest gevonden dat in 1995 en 1996 niet gebruikt was en in zeer slechte staat verkeerde. Toch werd het weer op de lijst gezet als nummer 24. Een stukje verderop kreeg een nest dat in 1995 en 1997 een succesvol broedpaar huisvestte nummer 25 toegewezen. Op 28 maart bleken beide nesten opgeknapt te zijn en gereed voor eileg. In beide nesten lagen op 23 april 2 eieren. De onderlinge afstand werd door ons afgestapt op ongeveer 90 m. Op 10 juni werden op beide nesten door Han Bouman twee jongen geringd die in een goede conditie verkeerden. Na de laatste controle van de nesten op 10 juli, toen beide nesten leeg waren, hebben we de afstand exact opgemeten. Deze bleek 85 m (nog preciezer: 85.12 m volgens K.v.K.) te bedragen. Op een afstand van 330 m van een van beide nesten bevond zich een derde nest waarvan drie jongen uitvlogen. Er wordt een geval beschreven voor Boswachterij Grollo in 1989 waarbij de onderlinge afstand 130 m bedroeg; tevens wordt gesteld dat nesten op een kortere afstand dan 200 m uitzonderlijk zijn (Bijlsma 1993). Het geval in Grollo stamt wel uit een muizenrijk jaar. De 13 nesten in Holthone in 1997 lagen op een gemiddelde afstand van 560 m, met een langste onderlinge afstand van 1030 m.

Met dank aan Jan Schutte, de jachtopzichter, omdat wij de terreinen mochten betreden.

Summary: Holthone 1997: fairly good breeding results of Common Buzzards *Buteo buteo* during a trough in vole populations

Common Buzzards in fragmented farmland in the eastern Netherlands showed fairly good breeding results in 1997 during a country-wide trough in voles (Table 1), although clutch and brood size were smaller in '97 than in 1996 (Table 2). The comparatively good results were probably due to high rabbit numbers in the study area. Mean nearest neighbour distance in 1997 was 560 m (range 85-1030 m).

Literatuur

- van Manen W. 1997. Abominabel broedsucces van Buizerds *Buteo buteo* in Boswachterij Nunspeet in 1997. *De Takkeling* 5(3): 44-46.
 Bijlsma R.G. 1993. *Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.

Adressen:

HD, Oosthof 12, 7772 GG Hardenberg.

WJH, Eiberhof 19, 7772 GP Hardenberg.

KvK, Akkermunt 54, 7772 LB Hardenberg.

JL, Loozermars Noord 43, 7783 EH Gramsbergen.

Tekening: Vera Hoving.